

Barcelona 21 de Setembre de 1923

L'Esquella de la Torratxa

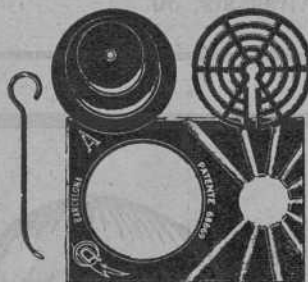
Any XLVI Número 2324 - 15 cèntims - Atrassats, 30

LLIÇÓ DE HISTORIA

—Veus, petit? Recorda-te'n del tretze de Setembre, quan siguis gran. El teu avi encara es recorda del tres de Gener.

PLANXA "CUBRE-HORNILLO D"

Llimpiesa :-: Comoditat :-: Economia :-: Rapidesa

L'invent més senzill i més pràctic conegut. S'adapta a qualsevol fogó de carbó i de llenya sense cap classe de treball. De venda en totes les principals tendes de ferreteria i bateria de cuina
Tamany 26 X 37 c/m. Ptes. 15

DIPÒSIT GENERAL: DE-NEGRI - Rambla de Catalunya, 43.—Contra envío de Ptes. 15 en Gir postal o segells de correu, es remet a totes les estacions de ferrocarrils d'Espanya franc d'embalatge

Acaba de sortir el catàleg

ESPORTS - SANROMA

Demaneu-lo avui mateix S'envia gratis

A. SANROMA - Balmes, 62 - BARCELONA

(Si desitja s'enviï certificat, enviï 30 cèntims en segells)

L'estatua de Colón il·lumina Barcelona.
Naturalment, com que la Làmpara és

VULCOAN 1/2 WATT

La trobarà a la
Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

BAZAR DE LA UNION

OBJECTES D'ESCRITORI

GRAN ASSORTIT DE VANOS

GRAN NOVETAT

BLOCKS NOTES

Carrer de la Unió, 3.—BARCELONA

PIANOS ELECTRICS PER A BAR
GRAN MARCA ALEMANYA

FRATINOLA

PREUS I MODELS DIFERENTS

Marca Registrada

ROTLLOS DES DE 5 Ptes.

Sovinteig de Novetats

Ocasions en aparells
precedents de canvis per
: les nostres marques :

CASA WERNER

RAMBLA CATALUNYA, 72 (CANTONADA VALENCIA)

Telèfon 932 G.

XXVIII ANIVERSARI DE LA MORT DE INNOCENT LOPEZ BERNAGOSI

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA
dedica aquest record a son inoblidable fundador

CRÓNICA

QUARESMA

Ara? Ara ens dedicarem al conreu intensiu de la bagatela. Parlarem dels homes llunyants, oblidant als que tenim aprop; mirarem cap a Europa, i cap a Amèrica, i cap a l'Assia, i cap a l'Oceania, menys cap a l'Àfrica; lloarem tots els sentits, menys el del tacte; cobejarem tot, menys la dona que no sigui la pròpia; lo que era negre ho trobarem blanc, i en lloc de la prosa enardida, els diaris, com *La Publicitat*, del dilluns, ens parlaran dels temporals, de la mar i les seves arenes.

Fou anunciat durant la guerra europea—i ho anuncià En «Xenius»—que la pau ens portaria el triomf del socialisme i de la vida senzilla. Efectivament, descartats els primers dies de la pau, durant els quals preponderaren unes efímeres jornades socialistes, la pau portà o dictadures, o bé política conservadora de classe. La vida fou senzilla en el menjar, perquè era car, però exuberant en el luxe i en el vici. A Espanya vivíem en una mena de campí qui pugui, que no era precisament socialista, i una vida sensual, de moral sensual i de fruïció de tots els pecats capitals. Ara ha arribat la imposició de la correcta formació i de la vida ascètica. Esparta ha triomfat, i Esparta era la disciplina i la castedat, enfront de la llibertat i de la sensualitat d'Atenes.

Hem entrat sota l'imperi del Kempis. Som pols, res més que pols. Anàvem tots engrescats cridant discursos i visques, i versos i confiant en que mai passa res, i fruit de tot, com si mai s'hagués d'acabar, i de sobte, el gran cop, l'astorament i la renunciació a tot lo que ens omplia el viure, des dels ideals al *Music-hall*.

La vida és fàcil—deiem. La vida és dura—ditem ara. La vida és lliure—afirmaven. La vida és geomètrica—sospirarem. Tot s'ha capgirat. El que domina-

va, és dominat; el que vagava és forçat al treball; el que cridava va a ésser condemnat al silenci, el que tenia el poder se veu obligat a donar-lo; el que feia ostentació de riquesa, o bé tuig o procura amagar-se; el que posseïa esperances per al seu avenir polític o administratiu, les estrangula; la que tenia la desvergonyida pedanteria del seu cos, s'ho tapa. El «sic tranzit gloria mundi», el «pulvis eris...», el «de profundis clamavis ad te...», i totes les frases planyivoles, estan en plena vigència. Tots hem caigut, o del cel, o d'un niu.

Dies de Quaresma i de vigília. Dia de tardor. Comença la caiguda de la fulla. Comença la fresca. Comença a fer bonic el foc. I és bo recloures en l'intimitat, meditant sobre la inestabilitat de les coses humanes.

PARADCX

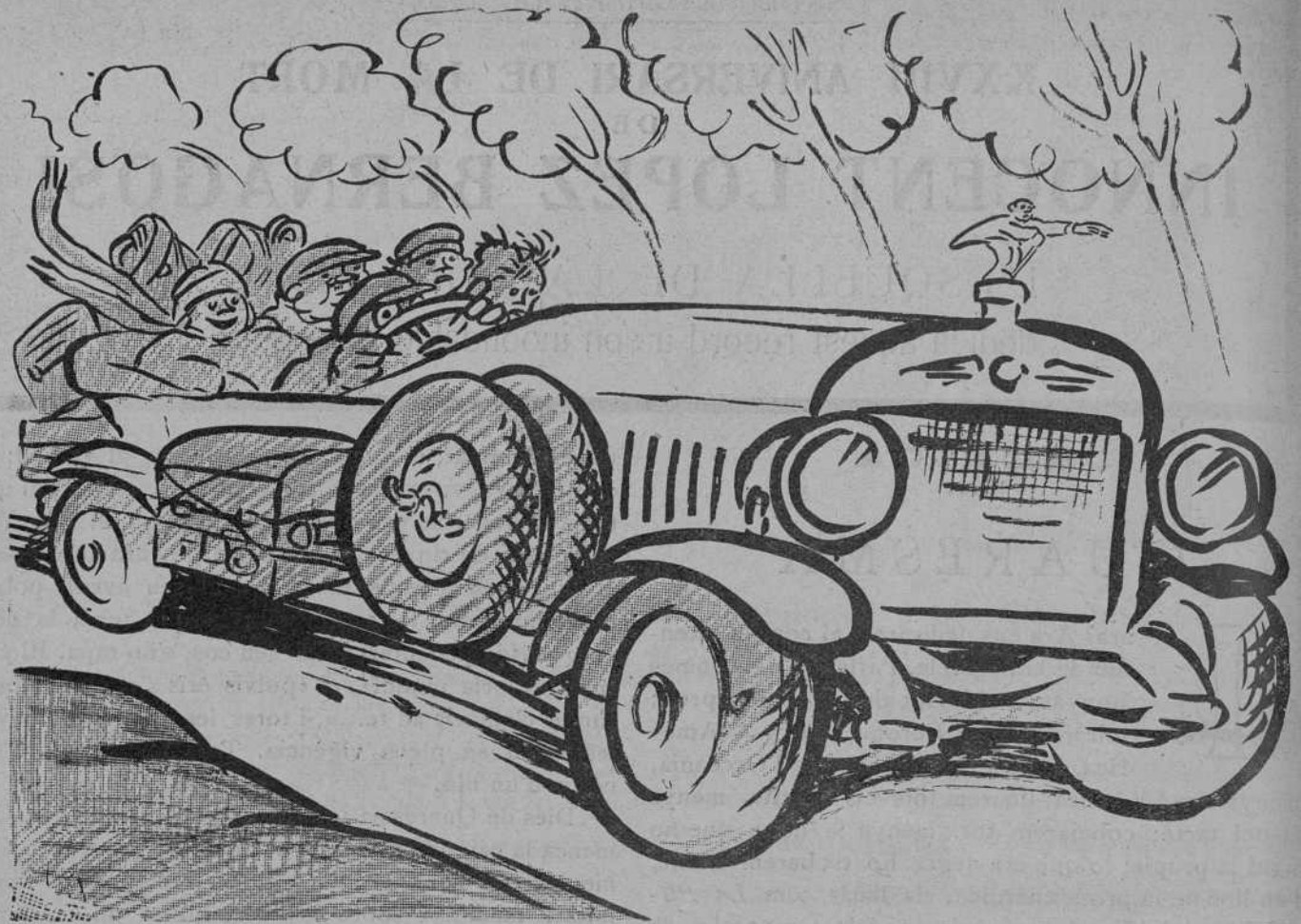
DEL CAMP

IX

El Cafè

A vui l'Antonieta m'ha dit: «A tal poble—aquí el nom d'una petita ciutat famosa pels seus estudiants de capellà—avui hi ha mercat». A mi no m'interessava d'una manera immediata que a tal poble hi hagués mercat. Però he comprès que l'Antonieta em vol bé. Ha endevinat que jo m'avorreixo. No sé caçar, no sé buscar bolets. I a la noia li dol que jo em passi els dies llegint, escrivint. Sap que jo escric de la mateixa manera que podria ésser geperut: per una desgràcia. I m'ha dit: «Avui a tal poble hi ha mercat».

Llavors jo he pujat dalt d'un petit automòbil vermell, que talment semblava una llagosta. I he corre-

FUGINT DE LA CREMA

— Abans ens en anavem a entrada d'estiu, i ara ens treuen a entrada d'hivern!

gut per les carreteres, entre pins olorosos, entre vinyes curulles de raïms negres, entre alzines fosques, entre pollancs esbelts, entre oliveres grises. Per les carreteres he trobat una tartana tripulada per una dona vermella i grossa, un carro de llenya, una parella de guàrdies civils, un home pobre que anava de camí. Les bones herbes del bosc, la resina dels pins, la terra en fermentació, l'aigua, perfumaven l'aire daurat de la tarda. En les frondes cantaven les merles.

Les cases que veig, disperses, són del color de la terra, es confonen amb la terra, tenen un to sinistre, miserable, ronyós. En aquestes cases no hi pot viure gent pietosa, comprensiva, amable. A les portes d'aquestes cases apareixen uns animals amb faldilles, amb el rostre del color de la terra cuita. Jo faig, passant, una reflexió: la naturalesa cria femelles. Sols la ciutat cria dones.

A mitja tarda arribo a la petita ciutat. La petita ciutat té dos, tres, quatre carrers amples, un sens fi de carrers estrets, costaruts, enllosats. La petita ciutat té una plaça enorme, també enllosada, i anellada de porxos com una vella plaça italiana del Renaixement. En aquesta plaça hi ha la Casa de la Ciutat, l'entrada barroca—d'un barroc esquisit— d'un convent, una tenda de merceria, una tenda de sabateria, un graner, un baster, un Cafè.

Jo, naturalment, me'n vaig recte al Cafè. Abans d'entrar em quedo un instant a contemplar la plaça.

La plaça està plena de palla, com un estable. Uns homes escombren amb escobres de bruc aquesta palla que rebrilla al sol com or viu. Unes dones colrades, marcides, envellides per la naturalesa—tan amada dels poetes que viuen a ciutat—recullen uns farcells, uns coves, fiquen uns pollastres sobrers en uns cistells.

Jo entro al Cafè. A un mosso que se m'acosta li demano una copa de kummel. Però, naturalment, en aquest Cafè de la petita ciutat no saben que és una copa de kummel. Però el noi, creient-me un esquisit em diu si vui calisay. No, no vui calisay. Prefereixo una cervesa. La porta i la deixa damunt el marbre de la taula. Jo me la bec a petits glops, i fumo un cigar.

En aquest Cafè hi ha un sofà de vellut vermell endossat a la paret, i amb el vellut pelat, arnat, com si patís sarna perpètua. Hi ha un taulell ple de copes, de tasses, de culleretes, de paquets de sucre. Hi ha uns miralls, que converteixen el Cafè en barberia. Hi ha una caixa amb dues aixetes: d'una de les aixetes raja cervesa negra, de l'altra cervesa daurada. Hi ha una pianola elèctrica, però de les que fan venir migranya més aviat: una pianola complicada amb violins, timbals i platerets. Aquesta pianola toca la *Carmen*, *La corte de Faraón*, *El barbero de Sevilla*.

Aquest Cafè el mosso em diu que el tanquen a quarts d'onze de la nit, perquè a quarts d'onze de la nit ja no hi ha ningú. Ara, que són les cinc de la

tarda, hi ha poca gent. Un noi amb cara de rata, que llegeix el diari. Uns homes que, damunt d'un drap verd, juguen a cartes. Uns vells que parlen:

—Si ja ho deia jo que En Primo de Rivera...

—Res, home, res!...

I la conversa, que és res, s'apaga desmaiadament. La plaça està deserta, i el cel, ratllat per les orenetes, de color de viola.

Al interior del Cafè sols se sent la remor del girar dels fulls del noi que llegeix el diari, els jugo! dels jugadors, alguna cullereta dringant en el cristall d'una copa, la tos d'un dels vells senyors...

Jo surto al carrer, agafo el petit automòbil vermell i enfilo novament la carretera.

LLUÍS CAPDEVILA

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

A cau d'orella

La fatalitat

—Aquesta setmana, vostès deuen saber moltes coses d'aquestes que es diuen a cau d'orella?

—Moltes, però moltes.

—I les diran?

—I que hem de dir! Des d'avui hi han dues Censures, la militar i la que ens imposem nosaltres que és més forta que la militar.

—Així, de què escriuran?

—Potser de teatres, potser de bous, potser de dones.

—I de política?

—Per a la política tenim sempre el derivatiu de malparlar de la «Lliga».

—Però del cop d'Estat, què en diuen?

—Res. Absolutament res. Avui per avui, no li podem dir més que una cosa, que ha servit per a que es complís rodonament la fatalitat de l'acta de Granollers.

—I què té que veure el cop amb l'acta?

—Vostè sap que En Triás i En Torras s'atribueixen la victòria. En Torras endomassa els seus centres i En Triás, també. En Torras feu el ball de la victòria i En Triás, també. En Torras deia que era diputat, i En Triás també. Què faria la Junta del Cens? A qui proclamaria? La Junta del Cens, no va proclamar a ningú. I En Torras i En

Triás, continuaran creient-se diputats tots dos per Granollers. I ara...

—Ni l'un ni l'altre.

—Exacte. L'espasa del cop d'Estat ha tallat, entre altres coses, el nus gordià de Granollers. Les Corts han sigut disoltes. I En Torras i En Triás, han sigut diputats frustrats.

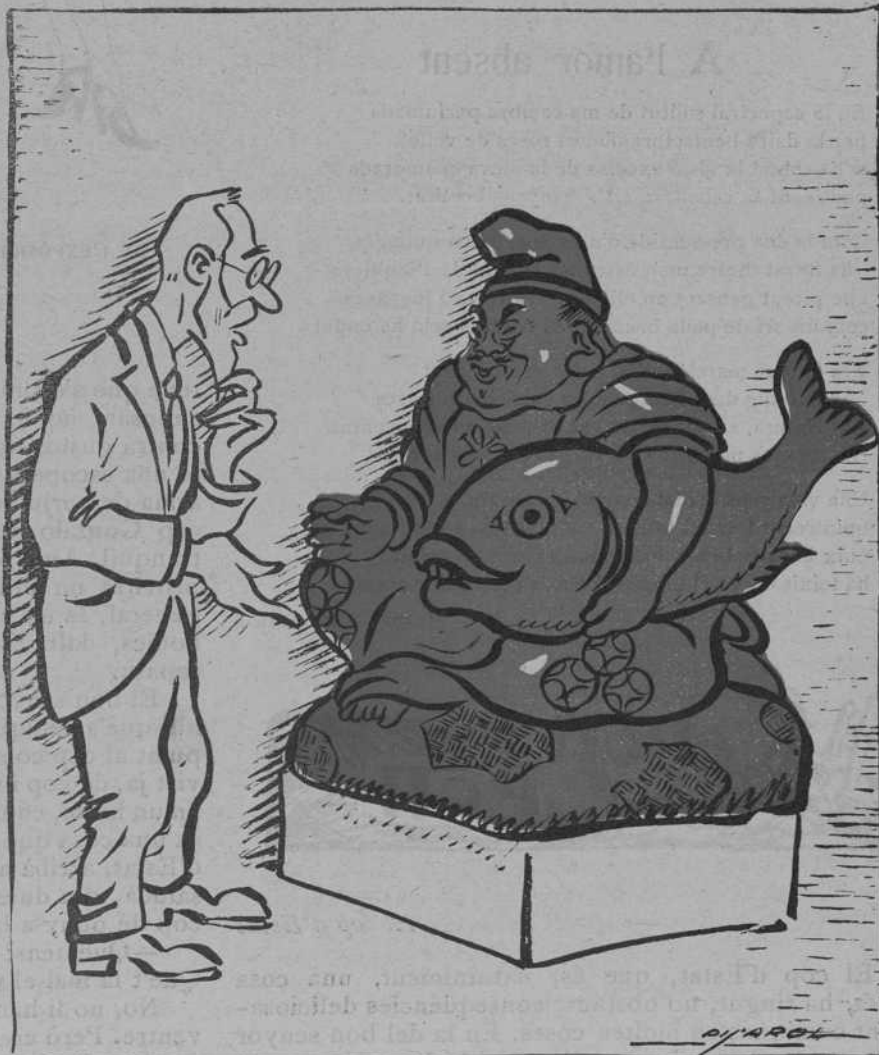
—Si que és curiós.

—I tant curiós! La disputa de Granollers, pot continuar-se indefinidament. En Torras, seguirà afirmant: Jo era el diputat. I En Triás: No, ho era jo. I arribaran a vells, amb aqueix dubte que no s'ha pogut resoldre.

A l'Ajuntament, a les oficines del Ajuntament, sobraven taules i seients que havien d'ocupar funcionaris municipals. Què feien aquests funcionaris! Aquests funcionaris patien un persistent atac d'amnesia i tan sols se recordaven que eren funcionaris del Ajuntament el dia de cobro.

Però el passat dilluns degut a la circumstàncies, l'Ajuntament es va omplir de funcionaris. N'hi havien tants, que no tenien taules ni cadires.

Què vol dir això?

DEL TERRATREMOL DEL JAPÓ

—No ho entenc, però an aquest déu japonès l'ha salvat el peix, que deu ésser un peix que's porta l'oll.

Una obra de patriotisme i civilització

Un company de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA ha sigut convidat per la Cooperativa de Fluid Elèctric per a visitar les obres de les seves instal·lacions, ja molt avançades, a Sant Andreu, Terrassa i Seu d'Urgell. L'excursió ha durat tres dies. El nostre company n'ha tornat encantat. No encantat de l'excursió en si, que va resultar esplèndida per la companyia i els llocs visitats, sinó per l'obra de civilització que representa l'industrialització dels Pirineus catalans. Obra de civilització i de bondat, apart la seva utilitat purament material, és la de dur la llum que és l'alegria i el benestar, a tants pobles que avui viuen una vida sòrdida i miserable.

Heu's aquí perquè la Cooperativa de Fluid Elèctric mereix la nostra més sincera enhorabona.

A l'amor absent

En la espectral solitud de ma cambra perfumada per la flaire benfactora d'unes roses de vellut, m'ha sobtat la visió excelsa de la meua enamorada pentinant sa cabellera amb manyaga beatit.

Com la dea presentida d'un amor, d'una quimera, s'ha filtrat dintre mon ésser tot el vent de l'inquietut i he plorat pensant en ella que era rossa i juganera com un brí de palla bruna que'l ventíjol se'n ha endut.

Era la rosa marcida d'un roser esmaperdut que finí mig despullada de les gales hermosures que Natura, amb sa grandesa, li donà en sa joventut. Una branca no florida de les belles formosures.

Una vida sense vida; una vida en solitud quin record en mi fulgura amb tristesa i sentiment, puix la flaire benfactora d'unes roses de vellut ha teixit en mi el poema del més gran amor absent.

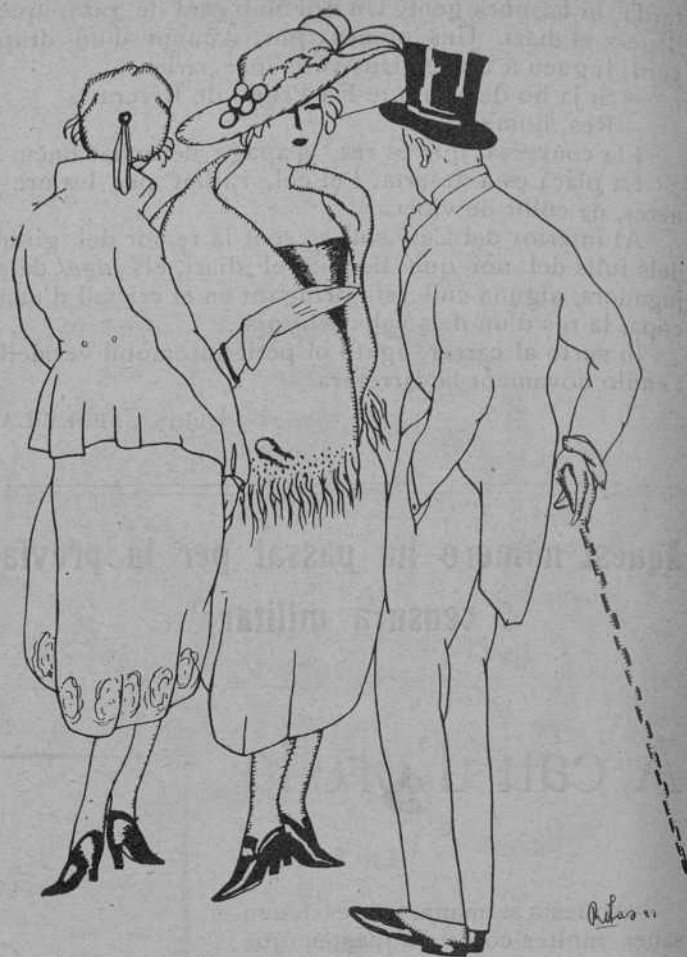
MANUEL VALLDEPERAS

El cop d'Estat

El cop d'Estat, que és, naturalment, una cosa *sèria*, ha tingut, no obstant, conseqüències deliciosament còmiques en moltes coses. En la del bon senyor Esteve, per exemple: aquell que si hi hagués concurs de senyors Esteves guanyaria el premi.

El bon senyor Esteve és, com tot bon senyor Es-

DE L'EXPOSICIÓ DEL MOBLE

- No volles presentar una arqueta del segle XIV?
—Sí, però l'ebanista no me l'ha tingut llesta.

teve que s'estimi, del Sometent. Nosaltres, com és de suposar, no hi tenim res que dir perquè, fins ara, contra gustos no hi ha res escrit. El bon senyor Esteve té una escopeta, una pistola, qui sap si alguna altra arma de perjudicar. Però el bon senyor Esteve no és cap Gonzálo de Córdoba. És pacífic, egoista, ruc i tranquil. Amb totes aquestes característiques no s'improvitza un militar. Un militar, segons el concepte general, és un home arrogant que va vestit de colors bonics, dalt d'un cavall blanc, i crida, i maneja una espasa.

El bon senyor Esteve és poruc, poruc com un conill que's dediqués al comerç. Però el cop d'Estat li ha pujat al cap com un vi fort i perfumat de la terra. S'ha vist ja, de cop i volta, convertit en un home important, en un heroi, en un salvador de la Pàtria, que, en el fons és una cosa que no l'interessa. Aquella nit, la del cop d'Estat, arribà a casa amb mala cara, amb prou feines saluda, diu dues o tres paraules groixudes, dona un cop de puny a la taula.

—Què tens?—li pregunta la dòna, estranyada.—Que't fa mal el ventre? Que t'han trepitjat l'ull de poll?

No, no li han trepitjat l'ull de poll, no li fa mal el ventre. Però creu que un home guerrer ha de fer mala cara, no ha de saludar, ha de dir paraules groixudes, ha de donar cops de puny a la taula.

Pobre home!

La distància

En una crònica magnífica, el magnífic Eça de Queiroz parlava de la emoció i dels seus graus d'intensitat, i deïa poc més o menys: Li llegeixen a una senyora la nova d'una matança d'armenis. La nova no l'emociona. I és que Armènia és molt lluny. Així mormurz: Què hi farem!... Pobra gent!... Però li diuen que un cotxe ha mort al gos de la senyora Fulana, una veïna. I, com la veïna viu al costat, i al gos li havia donat sucre moltes vegades, es torna molt pàl·lida i unes llàgrimes li entelen els ulls. I diu, plena d'engúnia: Ai, Verge Santíssima, quina desgràcia!

Hem retret això per a preguntar a tots vostres:

—Qui és que a Barcelona es recorda del daltabaix terrible del Japó?

AIXÓ S'EN VA...

Aquests són dos homes qu'es troben en un carrer qualsevol. No especifiquem el carrer perquè això per a nosaltres no té importància. La qüestió és que aquests dos homes es trobin de bon matí—ha d'ésser de bon matí, per a que nosaltres tinguem temps d'escriure aquesta crònica—que s'aturin un moment, que encenguin un cigarret, i que parlin. I de què parlaran aquests homes si no és del temps, una de les poques coses de que encara podem parlar sense por d'ofendre?

Però abans hem de dir que ahir a la nit va ploure, va ploure tota la nit, i abans d'ahir va ploure i va fer vent, un vent que arrencava les primeres fulles grogues dels arbres i xiulava com endimoniat per les places i carrers. Avui les cases, els arbres, el cel tenen coloracions brillants: sembla que la pluja ho hagi rentat tot.

Aquests dos homes, doncs, parlen del temps. En parlen perquè—ja ho hem dit però cal repetir-ho—d'això encara s'en pot parlar, i perquè això, el temps, és la verdadera actualitat, l'actualitat més trascendental.

Un dels homes, amb la punta del cigarret, mig cremat, enganxada al llavi inferior, diu:

—Això s'en va...

L'altre calla un moment, mira el cel tan blau, tan net, el sol tan groc com un ou ferrat, el carrer fangós. Després respón:

—Si: això s'en va.

Això que s'en va és l'estiu. Aquesta gent, aquests dos homes ho diuen amb una certa recansa, però amb una recansa resignada. Qui no es resigna és perquè no vol. Ells ja hi estan acostumats a despedir-se'n de l'estiu. Nosaltres, no. Ademés nosaltres som animals d'hivern, és a dir: animals de ciutat,

d'automòbil, de calefacció central, de restaurant de nit, de teatre.

Ara les vinyes comencen a despullar-se. Als camps tan sols hi queden els grocs plomalls del blat morenc. La minyona compra els primers bolets. La pluja esberla les figues de roja polpa. A les nits ja un s'ha d'endur, si surt de casa, un abric lleuger. Verdaderament, això s'en va.

XARAU

DEL CONFLICTE

Segueixen els empresaris posant notes als diaris.

Segueixen musics i artistes bo i celebrant entrevistes.

I no ve la solució?

Qui és que té culpa o raó?

Lo que és jo no m'embolico!

Podria endur-me'n un mica

i no en tinc mica de ganes.

Esperem! Moltes setmanes?

Penso que s'han d'arreglar, per bé comú, a no trigar.

ROMEA

La companyia italiana de mímica i ball «Molasso» és presentada en el teatre del carrer de l'Hospital el passat dissabte, essent molt aplaudida.

Es un espectacle molt interessant, que recomanem. Tingui's en compte que s'hi presenten una munió de cares boniques, que val la pena de veure més d'una vegada.

TIVOLI

La Flor de Córdoba, d'En Francesc de Viu, és un drama d'ambient andalús, escrit amb gran honradesa, amb gran dignitat. No n'hem de fer res els crítics de que al públic li hagi agradat o no una obra. Aquest ambient andalús dona grans facilitats al autor per a fer de la seva obra dramàtica un cromó, un cromó resplendent de llum, de colors. Si algun precedent té en pintura *La Flor de Córdoba* es deu a la pintura d'En Romero de Torres. L'autor ha aconseguit fer una obra essencialment realista, escrivint el diàleg amb un llenguatge ple de tendresa, de lirisme gairebé poètica, Recordis el tipu del vell enamorat de la Soletat i el taronger florit, en el primer acte. Recordis la criadeta del segon acte, l'amigueta que per amor segueix a «Caprichito» en el seu exode amorós.

Després d'En Lopez Pinillos, el gran autor de *Esclavitud*, de *Embrujamiento*, l'únic dramaturg propiament dit que ens quedava, el drama *La Flor de Córdoba* és lo millor que s'ha representat en l'escena castellana. De tipos, d'ambient, de diàleg, d'intensitat. Molt bé, molt bé!

BARCELONA

Dissabte «Gelosia»

Nosaltres coneixíem d'algun temps el drama de Miquel Artzibaches *Els gelos*. Avui ens l'ofereix en català el senyor Josep

Maria Jordà. Creiem que el senyor Josep Maria Jordà ha fet (tot lo que ha pogut en la traducció de *Els gelos*. Però creiem que no ha fet prou. Així s'ha pogut donar el cas, exceptuant an En Segarra,—que ha escrit uns conceptes molt justos i atinats—de que els crítics barcelonins, incluint-hi el de *La Tribuna*, diguessin d'aquesta obra les tonteries que han dit. *Gelosia*—que amb aquest títol l'ha traduït el senyor Jordà—és un drama aplaudit a tot el món. Miquel Artzibaches és des de fa alguns anys, amb les seves novel·les i comèdies, un autor de primeríssima fila. El drama *Gelosia* té una amarga ironia en els dos primers actes—que no pot confondre's mai amb l'abjecte vodevil i una magnífica intensitat en els restants, sobre tot en l'últim, traçat amb una gran honradesa.

La presentació—donat el calificatiu de «vetllades d'art»—po-bra. La interpretació dolenta.

Dilluns: «Cants d'Orient»

Apropi's, amic, apropi's, que avui si que estic content.

—Sant dilluns, que fa que el pugui veure alegre!

—No és el dilluns, no! Precisament el dilluns és quan acostumo a estar de mal humor. Però aquesta nit m'han fugit tots els mals humors! Els *Cants d'Orient* m'han entrat ben endins de l'ànima. Què no ha vist En Vallmitjana quin drama més valent ens ha presentat? Valent de llenguatge, fort de color i emoció, traçat tot ell de mà mestra.

—No envelleig, no, En Vallmitjana!

—I que té d'envellir! Sent la tendresa dels divuit anys; té la valentia d'un home de trenta i la maestria d'un ver autor dramàtic en la seva plenitud. Ja ha vist quina manera de dibuixar tipos: i quina manera de retratar la superstició dels gitanos i de fer sobresortir els seus goigs, les seves penes i les seves envegetes.

—No vol detallar els tipos?

—Per a què? Amb dir que no n'hi ha cap de fals, està dit tot. Potser podria dir que el de Quefe de la tribu és el més fluixet, però així i tot és de molta força.

—Els artistes li han agradat?

—S'han portat bé. Estàn més bé de gitanos que de senyor rus. Sobre tot, que se'ls hi veia que sentien l'obra. No vull citar-los, perquè m'han agradat tots. Les dues velles bruixes, han resultat les més flaquetes; però no les vull culpar. Són massa joves per a aqueixos papers.

—S'hi veia la mà mestra a dirigir; no li sembla?

—Sense dubte. En Giménez té coses.. té coses! És coneix quan s'agafa amb *amore* la direcció.

—El decorat?

—Ja ho ha vist. Un xic massa llampant, però feia bon efecte.

—Escolti; perquè no deu haver sortit l'autor, essent cridat a cada final d'acte?

—No m'en he pogut enterar!

—Quedem, doncs, en que avui ha quedat satisfet?

—Del tot

—Fins a una altra estrena?

—Sí senyor; i que la facin en dilluns, o el dia que vulguin, però que jo ho vegi tot bonic, tot, com l'hi veig avui.

POLIORAMA

Aquest coquetó teatre de la Rambla començà les seves taques també el dissabte, amb la represa de *Los Galeotes* dels germans Quintero, que serviren per a presentació de la companyia Alfons Tudela i Josep Portes.

Fou molt concorregut i celebrada l'execució amb molts aplaudiments.

Que durí!

ESPAÑOL

Estaven ensajant *L'aimant de la portera*, vodevil traduït per

l'«Amichatis», obra amb la quina debutarà la companyia d'En Santpere i Bergés.

L'escenari semblava un *campo de Agramante*! Per no destorbar esperarem a que acabessin l'acte. Mentre anàvem pensant: aquesta gent són humoristes de debò! Ensagen en serio, però així i tot fan broma. Ho porten dintre. I tan de bé per ells! Oidà que tots ens sabessim agafar la vida de la manera que menys ens amoinés!

En Josep Santpere ens rebé molt amablement. Al preguntar-li quina impressió tenia per a la temporada que començarà *no sabem quan*, ens digué que estava esperant de que seria profitosa en quan a Art se refereix.

—Tenim obres molt maques, sap? Vodevils, no cal que li digui, lo millor de la parada. Però ademés tenim un grapat d'obres per a estrenar, verdaderes joies del Teatre Català. Ja tindrà ocasió de comprobar que això és cert a mida que anem estrenant *La ciutat immoral*, de l'«Amichatis», *Les dones decentes*, del mateix autor, *El Pare Pedaç*, d'En Pompeyo Crehuet, *La casa de la gresca*, de Puig i Ferrater i altres.

—Ah! Escolti una nova interessant. Sembla que serà per allà a Pasqües, que podrem estrenar *La gloriosa o el fill de la Marieta de l'uïl viu*, que penso que ha de cridar poderosament l'atenció!

—Es de l'«Amichatis»?

—Justos!

—Acapararà la temporada aquest xicot!

—No pas del tot, però es veu que se sent treballador! Llàstima d'accident que ens el retindrà molts dies sense poguer treballar.

—En quant a artistes... Veig per aquí an En Zenon, Altonso, Arteaga, Capdevila. i En Tormo?

—També hi és, també! Però escolti: que no li agraden les senyores a vostè?

—Més que els senyors, home! Té raó que hauré comés una falta de galanteria, al parlar primer dels homes! Veig que no hi falten pas la Sra. Pla, la Visita López i tot el bé de Déu que hi havia la temporada anterior. Escolti: a qui no veig és a la senyora Casals!

—Avui no ha vingut. Però ella serà en aquesta temporada com sempre, la mimada del nostre públic.

—Així puc dir que seran les mateixes i els mateixos.

—Si i encara alguns més.

—No cal que li digui senyor Santpere, que vindré sovint per aquí i que celebraré que la temporada sigui ben profitosa, artística i econòmicament.

—Aquí som, disposats a fer Teatre català.

—I en català.

—Tant com ens sigui possible. Teatre català que pot creure que tots l'estimem de debò!

—A reveure!

—Que sigui aviat!

CONFIDENCIES

Hem tingut ocasió de fullejar una obreta en un acte i tres quadros que du per títol *Barcelona Hotèl* que ha d'ésser llegida un d'aqueixos dies a una empresa del Paral·lel.

Es una mena de revista satírica escrita per D. Felip Vallmajor, que creiem tindrà força èxit si es presenta degudament, doncs té situacions boniques i sàtires molt encertades.

Pensem que vindrà ocasió de parlar-ne detingudament

El conegut compositor Francesc Payàs, vingut fa poc d'Alemanya, on va tenir un gros èxit amb l'execució de l'obertura de la seva òpera *L'Almogàver* per la Sinfònica de Francfort, està comasant una opereta espanyola que ha d'estrenar-se molt aviat en una de les més importants poblacions de la citada nació.

Estàn construint el llibre, en castellà, dos autors locals i serà traduït per un literat alemany de molta empenta.

PEL BURGÉS MAI PASSA RES

—Diuen que ara lligaran els gossos amb llangonices... Nosaltres
si que, sempre els hi hem lligat!

L'home surtidor

L'home surtidor, és un element importantíssim de decoració ciutadana que poques urbs posseeixen com la nostra. Com que el nostre defecte més gran no és la immodèstia, hauriem de confessar que d'aquests personatges n'hi ha a d'altres niarets, als Balcans per exemple i potser a Turquia. Però com en totes les coses de la pàtria hem de dir en això que els nostres són els millors, «perquè són els nostres».

Amb la denominació genèrica «d'home surtidor» entenem esmentar a l'home pròdic de la seva saliva, del que l'escampa generosament, als quatre vents, sens recansa, ni egoisme, amb la mateixa augusta serenitat que un apòstol vessa la sang per la seva causa.

«L'home surtidor» és una interessant varietat del *sapiens*, no gaire estudiada encara, perquè els exemplars més característics s'hostatgen en la península

ibèrica, on no hi ha zoòlegs prou capaços d'aprofundir aquestes meravelles de la creació animal.

Però, les dades que l'observació empírica ens ofereix a diari, ens han permès concloure que l'home surtidor presenta aptituds extraordinàries, inagotables, úniques entre els éssers que s'aguanten amb dos peus calçats.

L'home surtidor, engega generalment la saliva sense cap esforç aparent que'l faci posar vermell, en qualsevol circumstància de lloc i de temps i sense fixació prèvia d'objectiu, el qual és indistintament el sol del carrer, l'entarrimat d'un tramvia, la catifa d'un teatre o d'un cabaret o les sabates o altra peça d'indumentària del transeunt que se li apropa.

D'homes surtidors n'hi ha de moltes menes, n'hi ha de tímids que ho fan pels recons o entre les cames pròpies o d'altri quan la posició és sedentària. Però n'hi ha d'heroics que ho fan cara a cara, a pit descobert, amb el gestic de qui sembla una llevor redemptora. El primers són els que'n podríem dir el conservadors i aquests altres els liberals de l'escupinada urbana.

Altra diferència que pot establir-se és la de *silenciosos* i *remorosos*. Aquells fan el «fet» amb seriositat litúrgica, austerament, sense pretensions; la *cosa* els surt com si fos espontània, amb una naturalitat corprendora. Els altres esbufeguen primer, n'hi ha que es torcen en un esforç que sembla suprem i posen uns ulls com si anessin a finar i fan una remor sorda, misteriosa i perllongada com si a la gargamella hi tinguessin un Ford o un xerrac de Setmana Santa.

Oh l'art subtil, de filigrana, l'art imponderable de l'home surtidor! Confesso amb sincera ingenuïtat que devegades m'han tet enveja.

En conec de sentimentals, si, si, sentimentals que s'hi rebegen en una elaboració meticulosa i acurada, estava per dir científica; i després van despenjant-ho fil a fil, amb gai i sonor regalim que suauement oscil·la... i ells s'ho miren amorosits, amb ulls ploricons.

L'home surtidor fa tot sovint experiments de balística. És un esport barato i que pot jugar-se a tot arreu. Consisteix en augmentar el calibre de l'habitual líquid projectil i engegar-lo a distància. N'hi ha que atenyen metrages inversemblants.

Més d'una vegada hem pensat que la Federació Atlètica o l'Associació Nacional de Tir, haurien de controlar aquestes performances salivals. Podríem a manca d'altres records establir aquests amb l'absoluta confiança de que no ens foren jamai! arrebossats pels estrangers.

Entre aquests que en podríem nomenar *pistoleros* de la saliva,

HOME PREVISOR...

- Diguin lo que vulguin, el fet és que jo cassant m'ensajo... pel que pugui venir!

se'n troben que acompleixen veritables prodigis de precisió; des de la terrassa d'un cafè de la Rambla col·loquen el projectil al bell mig de la via, després d'haver descrit una paràbola ideal.

Aquesta prova atlètica resulta devegades més que la del llençament del disc, per exemple, car tot sovint els projectils així expelits per aquella catapulta bucal s'obren com un coet brunzent i polícrom i es desfan al descendir en finíssim ruixim que perleja i brilla i s'irisa a la llum fins a caure amb bella esterilitat damunt l'asfalt del passeig...

L'home surtidor és, avui per avui, una singularíssima institució de la nostra terra. Les seves proeses haurien de fer-se memorables en bronze. Brusel·les té el seu *Enfant qui pisse*.

I a nosaltres, l'home surtidor ens honora i acredita tant com les esqueles de *La Vanguardia*, els pianos de manubri, els memorialistes de la Virreina...

TRUC

DEPORTACIÓ

Qualsevol que sigui el caràcter del torneig que congrega les multituds, sempre dona peu a que s'armi la gran cridòria; això passa sempre que dels crits no es passi a la clatellada com va passar en quasi tots els partits d'inauguració temporal.

Però fins ara la bullidera del públic deportiu es distanciava molt de la de les curses de babaus. En un partit de futbol, de boxa, o altre de parell, l'home exterioritzava la seva qualitat d'home i les actituds de femelleta, de *bravucón* o de marmanyera, només quadraven damunt de cada vint centímetres quadrats de les grades d'unes arenes.

Ve el fanatisme piloter, i amb ell també arriba el flamenquisme, fent-se rei i tapadora de totes les males centrades.

Però si bé les paraules grolleres i baixes se les endú el vent no poden dir lo mateix quan es comencin a ressenyar els partits amb els mots inconsútils del toreig.

Ens ha fet un efecte criminal el llegir en una revista deportiva i no catalana com ho demostra el seu lèxic:

«Una chavea.

...entra tarascada, luego de dos coladas sin apuro hay un precioso arranque...

...continúa atizando la delantera...

...un golpe de castigo cooperando sin necesidad Quico,

...tirando un «shoot» por alto...

...otro pase de Soria i otro «shoot» de Marco.

...todavía schota Etadium por medio de Soria y la jugada es desvirtuada y se arma la camorra porque en... es ya endémica la poca educación, la menos cordura y la poca sensatez i el partido termina en escándalo.»

Decididament, és preferible aguantar els estrangerismes tan usats en els esports, que no pas aquestes paraules de redondel.

BOXA

Dissabte, després d'haver fet una temporada d'entrenament a plè aire i com si fossin dos nins, saltant a la corda, anant a dormir dejorn, i esporuguint-se davant de la cara seriosa del *menager*, es presentaran dos homes, dos gladiadors, dos pugilistes, al bell mig

DIALEG D'ACTUALITAT

— Si no deixen jugar, em sembla que no farem res.

— Vol dir? Miri que ja som massa grans i no hauriem d'estar per jocs!

de la Plaça de les Arenes, el campió d'Espanya Alís i la meravella del màstec francès Porcher.

Allò serà una mà de bofetades seques, car aniran amb guants de 4 unces i vendatges durs.

Esperem que les trompades no sien massa constants a les espatlles del nostre Alís.

REAGA

Mosaic del teatre dolent

Havem vist, posat dins el marc d'una opereta plena de valsos, un baríton que, abillat amb frac i monocle, portava uns mitjons descaradament vermells. Nosaltres mai podrem capir l'artista mancat de història i, menys encara, aquests mitjons vermells que ens ha mostrat el baríton en asseure's damunt d'una taula farcida de copes i flors.

Diu el director:

—Es pregunen les comèdies sense cridòria general a la fi de tots els actes.

En les comèdies líriques, els chors de dones, haurien de cantar tan baix, tan baix que llur veu no s'oís amb més intensitat que la remor d'una mosca dintre una cambreta callada.

La veu d'aquell apuntador se'ns presentarà, aquesta temporada, més formosa i matitzada de baix.

El teatre ideal seria aquell en que els espectadors, començada la representació, estiguessin en el seu lloc i s'abstinguessin de parlar a altres assentats més enllà que tots ells.

La làmpara d'aquest interior ha estat educada en un país on els terratrèmols hi són freqüents o, tanmateix, l'escena es pot pendre per un vaixell, car el balanceig de la làmpara és impropï d'una casa moderna.

L'anglès de tota comèdia ens deixa més horroritzats que mitja hora de conversa amb qualsevol home de bé. No podrien, els autors—fins dramaturgs membres de moltes acadèmies—desterrar el llenguatge bèl·lic de l'anglès milionari i tradicional de tota comèdia?

Es un vici el dir: «L'home és un infant». Si això

fos veritat el teatre no seria altra cosa que una olla de grills.

Aquella dona lletja quan canta una vida trista es descapdella de riure; ha ajuntat els dos pols i exterioritza el més coratjós.

El tenor, l'heroi de la nit, estava empeltat d'estàtua vestida carrinclonament.

El teatre atreu a tots els homes de lletres i la primera estrena és, en major nombre, la millor de totes. Però tots els homes de lletres tenen una por exorbitant en veure un escenari; aquell mestre de novel·listes que triomfà la tardor passada, mostrava vers el teatre, una crueltat arbitrària i, en dir-li nosaltres que lliberés una obra seva per a l'escena, pensà en el triomf i va estrenar amb èxit un acte. Tanmateix, nosaltres, no hi veiem, en el teatre, la lletjor que deien haver-hi aquests novel·listes tossuts.

FELIU DEDEU

Aquest número ha passat
per la censura militar

UN DESTITUIT

—Té! Vaig entrar amb el bagul buit i ara surto, i no m'hi cab res!

MORALITAT DE CAFÉ-CONCERT

—No dèien que ensenyar és una de les obres de misericòrdia? Doncs perquè no ens deixen ensenyar, ara?

Facècies dels Jocs Florals

Fruïta del temps

Quan En Mingo es va decidir a tirar als Jocs Florals de Rupit, contava ja una quarantena d'anys.

El seu amic Proubasta que li coneixia tota la producció literària casolana, era del Jurat, i En Mingo veient com tants *nyèbits* currutacos de les Muses s'en emportaven premis, va pensar:

—Per què no tinc de provar sort? Jo escric, al menys, correctament... Ademés, En Proubasta ha llegit tots els versos meus.

Animat per aquest raonament En Mingo va enviar a aquells Jocs llunyans la seva millor poesia; i es passa deu dies d'impaciència i d'incertitut.

Quant el veredicté aparegué per fi als diaris, el títol del seu treball no hi era pas.

En Mingo tingué una decepció i va córrer a casa del seu amic per a exposar-li el cas.

—Què dius?—va fer En Proubasta una volta enterat del fet—tú, hi tenies?

—Ja ho crec! Vareig tirar-hi *L'amor mariner*, saps?

—*L'amor mariner*? Calla, calla; tots el teníem apuntat per a premi.

—I doncs?

—Veuràs, com ningú sabia de qui era...

—Es té de saber de qui són les poesies?

—Sempre és millor. Hi ha tantes recomanacions i tants compromisos!

El poeta innocent va tornar-s'en a casa capficat, però es reviscolà tot seguit en veure a *La Ven* el cartell dels Jocs Florals del Canyet.

—Ara sí que pesco!—pensà cofoi.

En arribar al despatx es feu posar a màquina dues poesies triades del seu repertori inèdit, amb uns lemes inconfundibles, i les envià a provar sort, al bell temps que ho posava en coneixement dels seus amics Proubasta i Roquetes que formaven part del Jurat, els quals li prometeren votar per ell.

Està clar, amb aquells protectors, En Mingo sigué premiat. Podeu comptar amb quina joia ho comunicà a la muller i als fills, i als amics i als coneguts.

Un petit núbol entelava, però, el cel de la seva joia; en el veredicté s'hi llegia en lloc de *L'amor mariner*, *L'amor a marina*; el lema també era alterat; tenia de dir *Remor donades* i deia: *Ones remoroses*.

No va tardar-li poc a arribar el dia de la festa al nostre poeta!

I que va posar-se de pontifical per anar-hi! Ademés s'en endugué la dona, i els fills d'ambdós sexes que tenia. Volia que presenciessin el seu triomf, car val a dir-ho, llegeix bé.

Oh, dissort! quan li arribà el torn, quan amb el cor atuit esperava que el seu nom eixís sorollós de la *plica*, el secretari va cridar:

—Pere Pau Anyell!

Un *fulano* muntà al *estrado*, besà la mà a la *regina* i llegí una cosa que semblaven versos...

En Mingo s'otegava; tingué de sortir a fora l'envelat on es celebrava la festa, i s'en entornà a Barcelona amb tots els seus.

Dues hores més tard trucava En Proubasta a casa d'En Mingo. Venia fet una fúria.

—No saps el que ha passat?—deia—doncs que el secretari, que és del poble, t'ha escamotejat el premi. El jurat va dar-te'l per unanimitat, però ell ha fet de les seves amb el *fallo*. I no ets tu sol, no, el que ha rebut. Es un fàstic, noi!

En Mingo ni tingué esma per a respondre. Mira—va fer l'altre—aquí tens el cartell de Vilafresca, pots tirar-hi: En Rafeques és del Jurat i els altres també són amics meus. Jo et recomanaré.

El poeta familiar primer no volia; després, a precés de la donà i dels fills, envià tres poemes al nou certamen. Aquesta vegada *va ésser premiat efectivament*. Anà a la festa amb la família, llegí la composició, fou aplaudit, assistí al *lunc*; en quan al premi, ja li enviarien a casa, perquè encara no el tenien.

A casa m'has dit? D'això fa ja tres mesos i per més cartes que ha escrit reclamant-lo, encara no l'ha vist.

—Jo si que he servit de *mingo*!—fa el pobre xicot.

—I d'això en diuen Jocs Florals? Millor estaria dir-ne *jocs de nois*.

I té raó.

De l'amor

En amor hi ha coses que és preferible no veure-les. Fa bé l'amor de portar una bena als ulls.

Que l'amor és una il·lusió, ho demostra el que la decepció en amor ens retorna a la realitat.

En amor hi ha molts misteris perquè cada cor és un enigma indesxifrable.

L'amor ben mirat no és res i ho és tot.

En l'estudi de l'amor no hi ha ningú savi, al contrari: els més savis al darrera de l'amor es tornen atontats.

L'amor ens fa sentir a un mateix temps l'esperança i el dubte en el precís moment que ens creiem prop d'ésser per ell correspostos i per lo tant feliços.

L'amor absorbeix les voluntats fins a fer cometre la més sublim i més vulgar de les tonteries amoroses.

V. TARRIDA

Espurnes

Li vaig dar un anell pretenint-la per dona.
Mon cor era el diamant; les pedres els sentits;
però la dona era falsa i la pedra era bona
i amb un xiscle de llum li va caure dels dits.

«Olles, olles de vi blanc, totes són plenes de fang»
Els infants canten i la pluja dansa.
Un ubriac demana un altre got.
La cançó d'olles de vi blanc i llot,
al cap de l'ubriac van enfilant-se.
El seu cap és una olla; cada orella una nansa.

Em falta pa per la gràcia del cant.
N'hi ha que tenen pa i estupidesa.
Un dolent amb diners és un bon sant
i un sant sense or, no té cap llàntia encesa.

Fanal de fusta. Tan bé que t'esqueia
dur la copa de pil ara no ets més que un pal.
Segurament recordes que tens el cor de teia
que abrandis cada nit una flameta a dalt.

Si la formiga porta un gra de blat,
Déu nos en guard que fos com un ase.
S'emportaria cap al seu forat
bocins del món com una casa.

Sigues tranquil i gosa tant com puguis
sens pensar mai en el demà insegü.
Després del goig que d'aquest món t'enduguis,
no hi ha res més, en aquest món, per tu.

SALVADOR PERARNAU

I ara qu'ens en recordem, ¿què s'ha fet del aeroplà de *La Tribuna*? Saben de quin aeroplà parlem? Aquell que *La Tribuna* volia construir amb les catorze mil pessetes d'una subscripció pública. No s'en ha parlat més. Suposem que no ha volat, ni tractant-se d'un aeroplà.

A veure que passa, estimat confrare.

Sembla que, a l'hora de sortir aquest número, s'haurà solucionat el conflicte teatral. I si no, s'hauran obert, o estaran per a obrir-se la majoria dels teatres. Nosaltres ens en alegrem. Ens en alegrem perquè a Barcelona ens convé molta comèdia!

Aquell paio, aquell bandarria, quan va veure que la casa canviava d'amo i el podien tirar al carrer, va donar-se pressa a escriure una carta al amo nou oferint-se com un *amigo leal*, malgrat saber que's tenia d'ell un concepte pessim. Però és lo que devia pensar: Afarta'm i diguem moro!

Una revista il·lustrada de Madrid, refugi de tots els escriptors cursis d'Espanya—que són la majoria—injuria en el seu darrer número la memòria d'En Rafel de Casanova, i fa broma—broma xulesca, covarda i trista—dels catalans. Aquesta broma consisteix en publicar la fotografia d'uns toreros còmics amb el següent «peu»: *El célebre torero bufo Llapissera (X), muy aplaudido en todos los circos taurinos de España: pero que ha tenido la desgracia, no sabemos porqué de atraerse las iras de los separatistas. En un banquete celebrado por los catalanistas, después de que el señor Rovira Virgili renunció el calificativo de español, los concurrentes vitorearon a la república del Rif, proclamaron la independencia de Cataluña, Vasconia y Galicia y, por último, profirieron a gritos de exterminio contra el célebre excompañero de Charlot.*

Qu'els sembla? Que no ho saben els subjectes que redacten aquesta revista, refugi del mal gust i de la cursileria, que aquesta brometa canallesca, vil, tavernària—aquest motiu de «Llapissera»—va sortir de Madrid?

Que faran els catalanistes *enragés* que'ns titllen a nosaltres de mals catalans? Ja ho suposem, seguir comprant la revista.

Mallorca homenatja al nostre Santiago Rusiñol. Nosaltres, i això ja no cal dir-ho, creiem que En Rusiñol es mereix, no aquest, sinó tots els homenatges. Els pobles tenen un segon descobriment, una segona conquesta. Sense Rubén Darío no hauria estat res el descobriment fet per Colón. Sense el nostre Rusiñol, res hauria estat la conquesta feta pel rei Jaume I.

Felicitem a Mallorca per l'homenatge.

S'ha inaugurat per fi l'Exposició del Moble. A la inauguració van assistir-hi el capità general, el batlle, que va parlar en bilingüe, i tota la gent d'upa de Barcelona. Sembla que ha sigut un èxit. Millor per Barcelona. Ja ens convenia un èxit, després de tants fracassos.

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Colección DIAMANTE

Obras de los más notables escritores nacionales y extranjeros,

van publicados 125 tomos a Pesetas 0'60 cada tomo

1. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.	85. José Estremera. Fábulas.	64. Alfonso Karr. Buscar tres pías al gato.	100. Novelas picarescas. Lasarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
2. — Doloras, 2.ª serie.	86. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.	65. Francisco Pí y Arauaga. El Cid Campeador.	101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
3. — Humoradas y cantares.	87. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.	66. Vital Aza. Pamplinas.	102. A. Guerra. Polvo del camino.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie	88. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.	67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.	103. Camilo Castello Branco. Maria Moisés.
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie	89. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.	68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios	104. Graça Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie	40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.	69. Nicolás Estévez. Calandracas.	105. Antología taurina
7. — Colón, poema.	41. Jacinto Laballa. Novelas intímimas.	70. V. Blasco Ibañez. A la sombra de la higuera.	106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo	42. — — — — —	71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.	107. Federico Rahola. Los Ingleses vistos por un latino.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.	43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vasco-galegos.	72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.	108. Eça de Queiroz. La nodriza.
10. — El Licenciado Torralba.	44. F. Pí y Margall. Diálogos y artículos.	73. F. Barado. En la brecha.	109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie	45. Charles de Bernard. La casa de los amantes.	74. Luis Taboada. Notas alegres.	110. M. Sarmento. Así.
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie	46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.	75. Xavier de Montepin. La señorita Tormenta.	111. Felipe Trigo. A todo honor.
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.	47. R. Altamira. Novelas y cuentos.	76. A. Zozaya. De carne y hueso.	112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz	48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.	77. X. de Montepin. Muerto de amor	113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
15. F. Urreola. Siguiendo al muerto	49. R. Soriano. Por esos mundos...	78. Conde León Tolstói. Venid á mi...	114. Jorge Manrique. Poesías.
16. A. Pérez Noya. Los humildes.	50. L. Taboada. Perfiles cómicos.	79. A. Calderón. A punta de pluma.	115. El Abate Prévost. Manón Lescaut.
17. S. Rueda. El gusano de luz.	51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.	80. Enrique Murgu. Elena.	116. J. Givanel Mas. Frosa epistolar
18. S. Delgado. Lluvia menuda.	52. J. Ortega Munilla. Fina.	81. Luis Taboada. Siga la broma.	117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.	53. F. Salazar. Algo de todo.	82. L. G. de Giner. La Samaritana.	118. Miguel A. Ródenas. De las mañanas al Otero.
20. Miguel Weigosa. Un viaje á los infiernos.	54. Mariano de Gavia. Cuentos en guerrilla.	83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.	119. E. Marquina. Juglarías.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.	55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.	84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!	120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
22. J. M. Matheu. ¡Bataplán!	56. Francisco Alcántara. Córdoba.	85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.	121. S. Rusñol. Hojas de la vida.
23. T. Guerrero. Gritos del alma.	57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.	86. A. Pestana (Ojalé). Cuentos.	122. F. de Lamartine. Rafael.
24. Tomás Lucero. Romances y otros excesos.	58. López Silva. De rompo y rasga.	87. Angel Guerra. Al sol.	123. A. Karr. El perro de Sir John
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.	59. Antonio Zozaya. Instantáneas.	88. T. Dostoiéwsky. Alma infantil.	124. E. Zamacois. Rick.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.	60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire	89. E. de Amicis. Aire y Luz.	125. A. de Lamartine. Graziella.
27. J. López Silva. Migajas.	61. L. Taboada. Colección de tipos.	90. L. Garfo de Giner. Valentina.	
28. F. Pí y Margall. Trabajos sueltos	62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.	91. E. de Amicis. Manchas de color.	
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.	63. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.	92. Voltaire. Zadig y Micromegas.	
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.		93. M. Ugarte. Mujeres de París.	
31. M. Matoses (Corzuelo). ¡Aleluyas finas!		94. Obras menores de Cervantes.	
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).		95. Obras menores de Cervantes.	
33. A. Flores. Doce españoles de 34. } brocha gorda.		96. J. Pérez Zúñiga. Chaptuceras.	
		97. Voltaire. Cándido.	
		98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.	
		99. J. Benavente. Teatro rápido.	

AVISO

MUY EN BREVE SE PONDRÁ A LA VENTA

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica para 1924

Libro indispensable a todas las clases sociales

NOTA.—Los señores corresponsales pueden formular el pedido sin pérdida de tiempo.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franquig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

PER LA MARE DE DÉU DE LA MERCÉ

—S'ha de portar paraigua encara que faci sol, perquè a Barcelona sempre hi ha mullader.